

24. Sarbanes-Oxly Act [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pdaobus.org/about/history/Documents/PDFs/Sarbanes_Oxly_Act_of_2002.pdf
25. Statement of membership obligations (SMO) 1 “Quality assurance” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ifac.org/Members/Downloads/Statements_of_membership_obligations_NOV2006.pdf

Nataliya Shalimova

Kirovograd National Technical University

The Special Requirements in the sphere of organization the performing statutory audit engagements

The purpose of the article is to study the tendencies of statutory audit regulation in contemporary conditions with due regard for ensuring the conformity of national model with European and international laws and regulation.

It have been substantiated that the statutory audit regulation should be done in ensuring public awareness of the activities of auditors, effective interaction between the entities that are subject to statutory audit and auditors towards harmonization of their tasks and responsibilities, independence, transparency and objectivity in selecting auditor (audit firm) by the social (public) interest entities, cooperation with the competent authorities that regulate the activities of such entities in order to ensure transparency of contractual relationships, results of the engagements and introduction of additional requirements to them. Subjects who must be involved in the mechanism of ensuring the realization of this measures have been singled out, in particular: auditor (audit firm); social (public) interest entities, which are subjected to statutory audit; authorized competent body responsible for the regulation of auditing activities; authorized bodies that regulate activities of social (public) interest entities; professional associations or self-regulating professional auditing organization.

The results show that the quality of audit in general and in particular of statutory audit should be perceived not as a separate issue, but as an integrated system, which should cover all essential parties of functioning of auditors in different ways.

audit, statutory audit, audit regulation, audit quality

Одержано 05.04.14

УДК 657.221

Н.Ю. Головченко, доц., канд. екон. наук, О.О. Головченко, доц., канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Реформування системи обліку реалізації послуг водопостачання та водовідведення в умовах запровадження блочного диференційованого тарифу

Публікація присвячена дослідженню необхідних трансформацій інформаційної системи обліку підприємств водопостачання та водовідведення в умовах впровадження ними системи формування тарифів за блочним диференційованим алгоритмом. Узагальнені основні недоліки такої системи тарифоутворення у сфері водопостачання та водовідведення, і, як наслідок, встановлені проблемні аспекти створення та функціонування інформаційних систем обліку реалізації послуг за блочним принципом. Okремо розглянуте питання щодо доцільності реформування системи обліку реалізації послуг водопостачання та водовідведення за блочним принципом для споживачів-юридичних осіб.

облік реалізації послуг, водопостачання, водовідведення, блочний диференційований тариф

Н.Ю. Головченко, доц., канд. екон. наук, А.А. Головченко, доц., канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Реформирование системы учета реализации услуг водоснабжения и водоотведения в условиях внедрения блочного дифференцированного тарифа

Публикация посвящена исследованию необходимых трансформаций информационной системы учета предприятий водоснабжения и водоотведения в условиях внедрения системы формирования тарифов по блочному дифференцированному алгоритму. Обобщены основные недостатки такой системы тарифообразования в сфере водоснабжения и водоотведения, и, как следствие, установлены проблемные аспекты создания и функционирования информационных систем учета реализации услуг по блочному принципу. Отдельно рассмотрен вопрос целесообразности реформирования системы учета реализации услуг водоснабжения и водоотведения по блочному принципу для потребителей-юридических лиц.

учет реализации услуг, водоснабжение, водоотведение, блочный дифференцированный тариф

Постановка проблеми. Пропозиції щодо запровадження диференційованих тарифів на послуги водопостачання та водовідведення у вітчизняному науково-експертному середовищі обговорюються досить давно. В основу диференціації пропонується закласти всім відомий принцип “хто споживає більше – той платить дорожче”.

Таким чином, ще у 2012 році серед заходів Національного плану дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 роки “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава”, затвердженого Указом Президента України від 12.03.2012р. № 187/2012 [8], передбачалась розробка нормативно-правового забезпечення впровадження для споживачів категорії населення диференційованих ставок тарифів на послуги із централізованого водопостачання та водовідведення, залежно від обсягу споживання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні впровадження диференційованих тарифів на послуги водопостачання та водовідведення залишається на стадії чисельних обговорень. При визначенні доцільності блочного ціноутворення на ринку послуг водопостачання та водовідведення, експерти оцінюють, у першу чергу, соціальні наслідки його запровадження, практично не заглиблюючись у складнощі, що виникатимуть у підприємств-ліцензіатів унаслідок застосування блочного диференційованого алгоритму тарифоутворення, у тому числі і пов’язані з необхідністю реформування інформаційних систем обліку реалізованих послуг за таким принципом формування тарифів.

Постановка завдання. Метою цієї статті є: конкретизувати основні недоліки системи блочних диференційованих тарифів на послуги водопостачання та водовідведення; пов’язано із визначеними недоліками, встановити головні проблеми реформування інформаційних систем підприємств-ліцензіатів в частині обліку реалізації послуг водопостачання та водовідведення за блочним принципом для споживачів – фізичних осіб; визначити можливість розповсюдження блочного тарифоутворення на послуги водопостачання та водовідведення для споживачів – юридичних осіб та встановити необхідні, у такому випадку, трансформації інформаційних систем обліку.

Виклад основного матеріалу. На виконання п. 159.2 Національного плану дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 роки [8] Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, було розроблено проект регуляторного акту – Постанови КМУ “Про внесення змін до Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення” від 30.11.2012 р. [7].

Згідно проекту зазначеного вище регуляторного акту пропонувалось внести зміни до Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та

водовідведення та запровадити модель блочних диференційованих тарифів, як найбільш прийнятний з соціальної точки зору ціновий розподіл, що дозволяє забезпечити доступність централізованого водопостачання та водовідведення для усіх верств населення, з одночасним формуванням економічно відповідального споживача.

Розробниками проекту також передбачалось, що блочний підхід до ціноутворення на водопостачання та водовідведення забезпечить соціальну доступність для населення, впровадить економічні стимули для заощадження природних ресурсів та забезпечить поступовий перехід до економічно обґрунтованих тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення.

Слід зазначити, що запропонований алгоритм формування блочних диференційованих тарифів на послуги водопостачання та водовідведення за своєю ідеологією є схожим на діючий порядок формування тарифів для населення на електричну енергію [5] та природний газ [6]. Проте, на відміну від послуг постачання природного газу та електричної енергії, де обчислення тарифу для кожного окремого блоку споживачів здійснюється регулятором (НКРЕ), для підприємств-ліцензіатів з водопостачання та водовідведення встановлено право самостійно визначати необхідність:

1. Застосування однорівневої моделі формування тарифів, коли тариф визначається шляхом ділення суми річних планованих витрат повної собівартості та річного планованого прибутку на планований річний обсяг централізованого водопостачання та водовідведення;

2. Застосування багаторівневої моделі, коли визначається блочний диференційований тариф за наступним алгоритмом: визначається розрахунковий тариф (T^*) шляхом ділення суми річних планованих витрат повної собівартості та річного планованого прибутку на планований річний обсяг централізованого водопостачання (водовідведення), визначений річними планами. На основі розрахункового тарифу та параметрів співвідношення між тарифами визначається система тарифів за блоками з врахуванням співвідношення обсягів централізованого водопостачання (водовідведення) у межах блоків.

Алгоритм формування окремих блоків диференційованих тарифів на послуги водопостачання та водовідведення згідно пропозицій Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, представляє собою систему рівнянь [7]:

$$\left\{ \begin{aligned} T^* \times S^* &= T_1 \times S_1 + [T_2 \times (S_2 - C_2 \times B_2) + T_1 \times C_2 \times B_2] + \\ &+ \left[\begin{aligned} &T_3 \times (S_3 - C_3 \times B_3) + T_2 \times C_3 \times (B_3 - B_2) + \\ &+ T_1 \times C_3 \times B_2 \end{aligned} \right] + \\ &+ \left[\begin{aligned} &T_4 \times (S_4 - C_4 \times B_4) + T_3 \times C_4 \times (B_4 - B_3) + \\ &+ T_2 \times C_4 \times (B_3 - B_2) + T_1 \times C_4 \times B_2 \end{aligned} \right] + \\ &+ T' \times S'; \end{aligned} \right. \quad (1)$$

$$T_3 = T_2 \times K_3; \quad (2)$$

$$T_4 = T_3 \times K_4; \quad (3)$$

$$T' = T_4 \times 1,1; \quad (4)$$

$$S^* = S_1 + S_2 + S_3 + S_4 + S',$$

де T^* - розрахунковий тариф на централізоване водопостачання (водовідведення), грн/м³;

S^* – планований річний обсяг централізованого водопостачання (водовідведення), m^3 ;

T – рівень тарифу для споживачів без засобів комерційного обліку води, який перевищує рівень тарифу четвертого блоку на 10%, $грн/m^3$;

T_1 – рівень тарифу першого блоку за обсяг водопостачання, спожитий до B_2 за розрахунковий місяць, встановлюється Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг в єдиному розмірі для всіх ліцензіатів, $грн/m^3$;

T_2 – рівень тарифу другого блоку за обсяг водопостачання, спожитий понад B_2 до B_3 за розрахунковий місяць, визначається шляхом вирішення системи рівнянь, $грн/m^3$;

T_3 – рівень тарифу третього блоку за обсяг водопостачання, спожитий понад B_3 до B_4 за розрахунковий місяць, перевищує рівень тарифу другого блоку в K_3 разів, $грн/m^3$;

T_4 – рівень тарифу четвертого блоку за обсяг водопостачання, спожитий понад B_4 за розрахунковий місяць, перевищує рівень тарифу третього блоку в K_4 разів, $грн/m^3$;

K_3 – індекс перевищення рівня тарифу третього блоку над рівнем тарифу другого блоку, $грн/m^3$, встановлюється Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг в єдиному розмірі для всіх ліцензіатів;

K_4 – індекс перевищення рівня тарифу четвертого блоку над рівнем тарифу третього блоку, встановлюється Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг в єдиному розмірі для всіх ліцензіатів;

C_2, C_3, C_4 – кількість споживачів відповідно у другому, третьому та четвертому блоку споживання (споживачі з засобами комерційного обліку);

B_2, B_3, B_4 – початковий обсяг централізованого водопостачання (водовідведення) відповідно другого, третього та четвертого тарифного блоку, встановлюється Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг в єдиному розмірі для всіх ліцензіатів, m^3 .

Наведена система рівнянь відображає алгоритм розрахунку розрахункових (планових) блочних диференційованих тарифів, які для кожного підприємства-ліцензіата відрізнятимуться внаслідок різної структури споживачів, зокрема у частині:

– забезпеченості приладами комерційного обліку (система блочних тарифів передбачає, що відсутність засобів обліку обумовлюватиме застосування тарифу найдорожчого четвертого блоку додаткового збільшеного на 10% – T);

– щомісячного споживання послуг водопостачання та водовідведення окремими групами споживачів (C_2, C_3, C_4).

Таким чином, при подальшому практичному використанні система блочних диференційованих тарифів спиратиметься на масив облікової інформації про щомісячне споживання послуг водопостачання та водовідведення кожним споживачем. Далі, залежно від щомісячного споживання конкретного споживача, визначатиметься відповідний блок тарифів для подальшого розрахунку обсягу реалізації послуг водопостачання та водовідведення за звітний місяць.

На нашу думку, запропонований розробниками алгоритм визначення блочного диференційованого тарифу має суттєвий системний недолік, який пов'язаний з використанням у процесі визначення блочного тарифу облікової інформації про кількість споживачів (C_2, C_3, C_4) та обсяг їх місячного споживання (S_2, S_3, S_4).

Слід розуміти, що в якості параметра “споживач” розробники системи блочного тарифоутворення в водопостачанні та водовідведенні, скоріше за все, мали на увазі кількість абонентів (або інакше кажучи – домогосподарств). З іншої сторони відомо, що найчастіше кількість мешканців, які припадають на одне домогосподарство (або одного абонента) – користувача послуг водопостачання та водовідведення, складає 2 і більше

осіб. Від кількості фактично проживаючих осіб, очевидно, залежить і обсяг щомісячного водоспоживання та утворення стоків.

Таким чином, застосування як бази розрахунку блочних диференційованих тарифів на водопостачання та водовідведення, кількості абонентів, на нашу думку, є помилковим. Правильніше, в даному випадку, виходити з кількості мешканців, які споживають послуги водопостачання в межах установлених блоків (до B_2 , $B_2 - B_3$, $B_3 - B_4$, понад B_4). Аналогічно, й щомісячні обсяги споживання послуг водопостачання та водовідведення (S_2 , S_3 , S_4) правильніше визначати у розрахунку на одного мешканця, адже споживання зазначених послуг є більш індивідуалізованим порівняно із згадуваними вище послугами постачання природного газу або електроенергії.

Наприклад, споживання природного газу та електроенергії окремим домогосподарством в більшій мірі залежить від його площі та забезпеченості відповідними пристроями. З іншої сторони, споживання питної води та утворення стоків майже напряду залежить від кількості мешканців та інтенсивності їх користування зазначеними послугами.

Значно складніше послуги водопостачання та водовідведення індивідуалізуються для споживачів – юридичних осіб. Це пов'язано з тим, що крім господарсько-побутового споживання працівниками та відвідувачами юридичних осіб, може мати місце:

- використання води на технологічні цілі (миття обладнання, промивка мереж, випаровування у системах охолодження тощо);
- використання води у складі продукції (харчова, лікєро-горілчана, хімічна промисловість, розлив води та ін.);
- використання води на інші цілі (пожежогасіння, утримання зелених насаджень, об'єктів благоустрою тощо).

Вважаємо, що застосування блочних диференційованих тарифів для юридичних осіб – споживачів послуг водопостачання та водовідведення за таких умов є неприйнятним. У зв'язку з чим, на сьогодні відсутня необхідність в удосконаленні системи обліку реалізації зазначених послуг із застосуванням блочних тарифів для всіх категорій споживачів, крім населення.

Висноки. Отже, ми встановили, що при впровадженні системи блочних тарифів на послуги водопостачання та водовідведення для споживачів категорії населення інформаційна система обліку реалізації зазначених послуг повинна бути реформована таким чином, щоб забезпечити повні та достовірні дані про:

1. Кількість мешканців, які фактично користуються послугами водопостачання та водовідведення в кожному домогосподарстві;
2. Кількість щомісячно спожитої води, зафіксованої приладами обліку, у розрахунку на одного фактично проживаючого мешканця.

Забезпечення достовірності та повноти двох зазначених масивів облікових даних, так само як і перспектива впровадження системи блочних диференційованих тарифів на послуги водопостачання та водовідведення для категорії споживачів “населення”, на нашу думку, напряду залежить від:

- ефективності обміну даними про кількість фактично проживаючих мешканців між підприємствами водопостачання та держателями баз даних про проживаючих громадян (ЖЕКи, КРЕПи, інші балансоутримувачі житлового фонду, квартальні комітети, паспортні столи та ін.) з урахуванням вимог Закону України “Про захист персональних даних” [2];
- своєчасності та повноти зняття фактичних показників засобів обліку спожитої води (у тому числі і дистанційне, наприклад, з використанням радіомодулів).

Список літератури

1. Закон України “Про житлово-комунальні послуги” від 24.06.2004р. № 1875-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.
2. Закон України “Про захист персональних даних” від 01.06.2010р. № 2297-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.
3. Постанова КМУ “Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги” від 01.06.2011р. № 869 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.
4. Постанова КМУ “Про затвердження Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення” від 21.07.2005р. № 630 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.
5. Постанова НКРЕ “Про встановлення тарифів на електроенергію, що відпускається населенню” від 23.04.2012р. № 497 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nerc.gov.ua/?id=2990>.
6. Постанова НКРЕ “Про затвердження Роздрібних цін на природний газ, що використовується для потреб населення, Міжнародного дитячого центру “Артек” і Українського дитячого центру “Молода гвардія” від 13.07.2010р. № 812 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www2.nerc.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=93838.
7. Проект Постанови КМУ “Про внесення змін до Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення” від 30.11.2012р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nkr.gov.ua/ukr/nportal/view/832>.
8. Указ Президента України “Про Національний план дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 роки “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава” від 12.03.2012р. № 187/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.

Nataliia Golovchenko, Aleksandr Golovchenko

Kirovograd national technical university

Reforming of the accounting of realization of services of water supply and water disposal in the conditions of introduction of the block differentiated tariffs

The publication is dedicated to research of necessary transformations of information system of the accounting in the enterprises of water supply and water disposal in conditions of introduction the system of formation of tariffs on the block differentiated algorithm. The main shortcomings of such system of tariff setting of the water supply and water disposal sphere are generalized, and, as a result, problem aspects of creation and functioning of information systems of the accounting of realization of services in the block principle are established.

It is established that at introduction of system of block tariffs for water supply and water disposal services for consumers of category of the population, information system of the accounting of realization of the specified services has to be reformed so that to provide full and authentic data about: number of inhabitants who actually use water supply and water disposal services in each household; amount of monthly consumed water recorded by metering devices, counting on one actually living inhabitant.

Separately in article the question as inexpediency of introduction of the block principle of tariff setting for business-consumers of water, and reforming of system of the accounting of realization of services of water supply and water disposal by the specified principle is considered.

the accounting of realization of services, water supply, water disposal, the block differentiated tariff

Одержано 10.04.14